

Prima instanță: Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, judecător – S. Dimitriu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – A. Minciuna, L. Popova, Iu. Cotruță

DECIZIE

30 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător – Oleg Sternioală,
Judecători – Tamara Chișca-Doneva, Victor Burduh,
Nina Vascan, Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL către Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila și Tonco Domnica cu privire la încasarea prejudiciului material,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017, prin care s-a admis cererea de apel declarată de Tonco Domnica, s-a casat hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 05 decembrie 2016 în partea încasării sumelor din contul lui Tonco Domnica și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care pretențiile formulate față de Tonco Domnica privind încasarea prejudiciului au fost respinse ca neîntemeiate,

c o n s t a t ă :

La 04 aprilie 2016, Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL a depus cerere de chemare în judecată către Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila și Tonco Domnica cu privire la încasarea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 19 august 2011, între Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL și Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare și de leasing financiar, în cadrul subprogramului „lease-back”, nr. 5449. În baza acestui contract, Vladimirov Alexandr și Vladimirov Ludmila au transmis în proprietate Companiei de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL, în scopul luării în leasing (lease-back) în calitate de locatar, apartamentul XXXXX, nr. cadastral XXXXX.

Potrivit pct. 2.10 al Contractului de „lease-back” din 19 august 2011, ratele de leasing includ restituirea de către locatar a sumei pe care locatorul i-a acordat-o în leasing, în cote-părți egale, lunar (restituirea corpului leasingului) în mărime de 10

000 euro, precum și a dobânzii de leasing lunare calculate în baza ratei dobânzii de leasing de 12,5% anual, înmulțite cu soldul mărimii nerambursate a sumei acordate în leasing.

Imobilul care a constituit obiectul leasing-ului, a fost procurat de către Vladimirov Alexandr, la 17 august 2011, de la Tonco Domnica, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 6798 din 17 august 2011, autentificat de notarul public Soltan Roman.

După încheierea contractului de „lease-back” nr. 5449 din 19 august 2011, cu locatarii Vladimirov Alexandr și Vladimirov Ludmila, la 08 februarie 2012, Tonco Domnica s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6798 din 17 august 2011, încheiat între aceasta și Vladimirov Alexandr, dar și a contractului de „lease-back” nr. 5449 din 19 august 2011, încheiat între Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL și Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila, cu întoarcerea părților la poziția inițială.

Potrivit reclamantului, Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL, în cadrul examinării litigiului dat, atât Tonco Domnica, cât și martorii audiați, au indicat asupra faptului că Tonco Domnica nu avea intenția reală să înstrăineze apartamentul lui Vladimirov Alexandr, aceștia având o înțelegere referitor la caracterul fictiv al contractului de vânzare-cumpărare nr. 6798 din 17 august 2011, scopul acestei tranzacții fiind inducerea în eroare a Companiei de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL, pentru ca aceasta să acorde locatarilor Vladimirov Alexandr și Vladimirov Ludmila mijloace bănești în cadrul unui contract de „lease-back”.

Prin Hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2013 (menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 08 aprilie 2015), au fost declarate nule contractul de vânzare-cumpărare nr. 6798 din 17 august 2011, încheiat între Tonco Domnica și Vladimirov Alexandr și contractul nr. 5449 din 19 august 2011, încheiat între Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL și Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila, cu întoarcerea părților la poziția inițială.

Astfel, Tonco Domnica și-a păstrat dreptul de proprietate asupra apartamentului XXXXX, situat în XXXXX, nr. cadastral XXXXX, iar Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL a pierdut atât dreptul de proprietate asupra apartamentului menționat și, respectiv, garanția executării de către Locatari a obligațiilor de plată a ratelor de leasing, cât și banii oferiți în leasing.

Reclamantul a invocat că, după anularea contractelor menționate, Vladimirov Alexandr și Vladimirov Ludmila au încetat să achite ratele de leasing, nu au restituit mijloacele bănești primite în baza contractului de „lease-back” nr. 5449 din 19 august 2011, nu mai sunt de găsit la numerele de telefon indicate și la domiciliul acestora. Din informațiile prezentate de vecini, nu mai sunt în țară. Astfel, în rezultatul schemei comune a părților, compania a fost indusă în eroare pentru a acorda locatarilor suma de 10 000 Euro.

La momentul devenirii irevocabile a deciziei Curții Supreme de Justiție din 08 aprilie 2015, soldul corpului leasingului constituia 8176,69 de Euro, în așa mod reclamantul a solicitat încasarea de la Tonco Domnica, Vladimirov Alexandr și

Vladimirov Ludmila, în mod solidar, a acestei sume, precum și a dobânzii de leasing restantă până la momentul încetării contractului, în mărime de 681,36 de Euro, a penalității în mărime de 844,52 de Euro, a dobânzii legale, calculată în baza art. 619 Cod civil, pentru sumele datorate, începând cu data de 08 aprilie 2015 și până la data de 29 februarie 2016 în sumă de 1957,40 de Euro, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 05 decembrie 2016, s-a admis acțiunea înaintată de Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL către Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila și Tonco Domnica cu privire la încasarea prejudiciului material. S-a dispus încasarea din contul lui Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila și Tonco Domnica, în mod solidar, în beneficiul Companiei de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL a prejudiciului material cauzat terțului de bună-credință în urma declarării nulității contractului, în mărime de 8176,69 de Euro, a dobânzii de leasing restantă în sumă de 681,36 de Euro, a penalității contractuale în sumă de 844,52 de Euro, a dobânzii legale de întârziere în sumă de 1957,40 de Euro, iar în total a sumei de 11659,97 de Euro, convertiți în lei MD la cursul BNM din data executării hotărârii, precum și a cheltuielilor de judecată, în sumă de 7 579, 83 de lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017, s-a admis cererea de apel declarată de Tonco Domnica, s-a casat hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 05 decembrie 2016, în partea încasării sumelor din contul lui Tonco Domnica, și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care pretențiile formulate față de Tonco Domnica privind încasarea prejudiciului au fost respinse ca neîntemeiate.

Invocând dezacordul cu decizia instanței de apel, Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL, la 20 septembrie 2017 a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017 și menținerea hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 05 decembrie 2016.

La 06 martie 2018, Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL a depus un recurs suplimentar la cererea de recurs din 20 septembrie 2017.

În motivarea recursului, a indicat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și a încălcat normele de procedură, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Astfel, recurenta nu este de acord cu aprecierea probelor de către instanța de apel, precum și consideră că decizia contestată a fost emisă cu încălcarea prevederilor art. 50 și 52 din Codul de procedură civilă.

La 07 martie 2018, Tonco Domnica a depus referință la cererea de recurs, solicitând considerarea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară

în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei rezultă că, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 10 mai 2017 și expediată în adresa părților la 05 iunie 2017 (f.d 134), însă la materialele cauzei nu există dovezi privind recepționarea acesteia de către părți.

La 14 septembrie 2017, reprezentantul Companiei de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL – Smochină Alexei a luat cunoștință de materialele cauzei (f.d. 140).

Astfel, având în vedere că recursul declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017 a fost depus la 20 septembrie 2017, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 aprilie 2018, recursul declarat de Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL a fost considerat admisibil.

Potrivit art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să transmită pricina spre rejudecare în instanța de apel, în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Examinând materialele cauzei, Colegiul constată că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel a încălcat esențial normele de drept procedural.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (3) lit. a) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei. Iar alin. (5) al aceluiași articol prevede că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

Astfel, studiind și analizând înscrisurile anexate la materialele cauzei, prin prisma prevederilor enunțate, Colegiul consideră ca întemeiat argumentul recurentei prin care aceasta manifestă dubii asupra imparțialității judecătorului Anatolie Minciuna, care a participat la examinarea prezentei cauzei în ordine de apel, afirmând că acesta, la emiterea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 mai

2017, contestată cu recurs de către Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL, în care a participat ca președinte de ședință și raportor pe marginea prezentului litigiu, casând parțial hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 05 decembrie 2016, **urma să-și i-a abținere** de la judecarea cauzei, dat fiind faptul că anterior a participat la examinarea unei cauze conexe cu litigiul dat.

Prin urmare, judecătorul menționat a participat anterior la examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată a Domnicăi Tonco cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6798 din 17 august 2011, încheiat între aceasta și Vladimirov Alexandr, dar și a Contractului de lease-back nr. 5449 din 19 august 2011, încheiat între Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL și Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila, cu întoarcerea părților la poziție inițială, acțiune admisă prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 24 decembrie 2013 și menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014, pronunțată de completul de judecată din a cărei componentă a făcut parte.

Reieșind din cele expuse, Colegiul atestă că judecătorul Anatolie Minciuna, anterior, a examinat circumstanțele care se referă la relațiile dintre Tonco Domnica, Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila și Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL, expunându-și poziția pe marginea litigiului din cadrul unui dosar între aceleași părți și având drept obiect pretenții conexe, născute în baza aceluiași acte juridice.

Potrivit prevederilor art. 50 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, judecătorul care judecă pricina urmează a fi recuzat dacă și-a expus opinia asupra pricinii care se judecă.

În conformitate cu art. 50 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, judecătorul care judecă pricina urmează a fi recuzat dacă există alte împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea lui.

Instanța de recurs remarcă faptul că dacă participanții la proces nu au înaintat o cerere de recuzare judecătorului Anatolie Minciuna în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, acesta urma să se abțină, or, potrivit art. 52 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă există temeiurile specificate la art. 50 și 51, judecătorul, expertul, specialistul, interpretul, grefierul sunt obligați să se abțină de la judecată.

Potrivit argumentelor invocate în cererea de recurs supusă examinării, interconexiunea dosarelor menționate *supra* este evidentă, dat fiind faptul că în decizia contestată s-a făcut referire expresă la faptele constatate prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014.

Astfel, potrivit recurenței, soluția oferită de către instanța de apel este lipsită de logică, în situația în care judecătorul Anatolie Minciuna în primul caz constată fictivitatea și nulitatea contractului de vânzare-cumpărare nr. 6798 din 17 august 2011, încheiat între Tonco Domnica și Vladimirov Alexandr, și, pe cale de consecință, a Contractului de lease-back nr. 5449 din 19 august 2011, iar în al doilea caz adoptă o soluție diametral diferită referitor la faptul că Tonco Domnica nu ar trebui să poartă oricare răspundere pentru acțiunile sale, care au avut drept efect cauzarea prejudiciului în proporții deosebit de mari recurenței.

Rezumând cele arătate, Colegiul conchide că împrejurările date sunt de natură să pună la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea judecătorului Curții de Apel Chișinău – Anatolie Minciuna, întrucât prezenta acțiune a fost înaintată ca urmare a încheierii aceluiași acte juridice cu participarea aceluiași părți, asupra cărora magistratul și-a expus opinia la emiterea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2014.

În susținerea poziției date, Colegiul menționează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza *Tocono și Profesorii Prometeiști contra Moldovei* a accentuat „în primul rând, că într-o societate democratică este de o importanță fundamentală ca instanțele judecătorești să inspire încredere populației și, în primul rând, acuzatului, în cazul procedurilor penale. În acest sens, articolul 6 cere instanței, care cade sub incidența sa, să fie imparțială. Imparțialitatea, în mod normal, denotă absența prejudecății sau părtinirii, existența sau absența acesteia putând fi probată în diferite moduri. Astfel, Curtea face distincție între o abordare subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, adică determinarea dacă el a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens. În ceea ce privește al doilea test, atunci când testul se aplică unui complet de judecători, aceasta înseamnă că este necesar de a stabili dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii aceluși complet, există fapte care pot fi stabilite și care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea. În această privință, chiar aparențele pot avea o anumită importanță. Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a bănui că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, dar nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănuială poate fi obiectiv justificată. Curtea reamintește că articolul 6 § 1 al Convenției impune o obligație fiecărei instanțe naționale să verifice dacă, așa cum este formată, ea reprezintă o „instanță imparțială” în sensul acestei prevederi.” (Cererea nr. 32263/03, §29, 31).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către de Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania de Leasing „Locuința Accesibilă” SRL către Vladimirov Alexandr, Vladimirov Ludmila și Tonco Domnica cu privire la încasarea prejudiciului material, și se remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Oleg Sternioală,

Judecători

Tamara Chișca-Doneva,

Victor Burduh,

Nina Vascan,

Svetlana Filincova